

EDİTÖR'ÜN NOTU

Kültürel Miras: Bilgi Aktarımı ve Eğitim

Somut ve somut olmayan özellikleri ile kültürel miras, çeşitliliği kucaklayan doğası aracılığıyla toplumda aidiyet duygusunu, hoşgörüyü ve kültürlerarası diyalogu güçlendirme etkisine sahiptir. Dünyada süregelen krizler, anlaşmazlıklar ve çatışmalar göz önünde bulundurulduğunda, kültürel miras konusunda geliştirilecek toplumsal bilincin toplumların içindeki ve arasındaki barış ve huzurun sağlanmasında bir araç olacağı konusunda uluslararası bir fikir birliğine ulaşılmıştır. Bu bağlamda, kültürel mirasla olumlu ilişkinin kamuoyunda yaygınlaştırılmasının yolunun 'eğitim' olduğu aşikardır.

Somut ve somut olmayan kültürel mirasın çağdaş, bilimsel ve yenilikçi yöntemlerle gelecek nesillere aktarılabilmesi için toplumsal bilincin ve aidiyet duygusunun gelişmesine ihtiyaç vardır. Kültürel mirasın korunması ilgili tüm aktörlerin (karar vericiler, uzmanlar ve zanaatkarlar dahil olmak üzere) bilgi, beceri, deneyim ve duyarlılık düzeylerinin artırılmasıyla mümkündür. Özellikle çocukluk ve ilk gençlik yıllarını kapsayan erken dönemlerde bireylerin kültürel miras öğeleri ile tanışması, mirasın sahiplenilerek korunması ve sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

TÜBA-KED'in ICOMOS Türkiye Eğitim Komitesi ile birlikte hazırladığı 25. sayısı "Kültürel Miras: Bilgi Aktarımı ve Eğitim" temasına odaklanmaktadır. Bu doğrultuda, bu özel sayı 'kültürel miras' ve 'eğitim' arasındaki yakını ilişkiyi farklı açılardan tartışmayı amaçlamaktadır. Yukarıda belirtilen bağlamda, bu sayıda eğitim ve öğretimde çağdaş ve yenilikçi ulusal ve uluslararası ölçekte farklı yaklaşımlara değinen sekiz makale bulunmaktadır.

Seçkin bilim insanı Dr. Jukka Jokilehto'nun makalesi bu sayının ilk makalesi olup kültürel mirası koruma eğitimi alanındaki gelişmelerin çerçevesini çizmektedir. Koruma teorisi ve eğitimi kavramlarının gelişmesinde kişisel olarak da çok önemli katkıları olmuş olan Dr. Jokilehto, makalesinde bu alandaki deneyimlerini aktarmaktadır.

Onu takip eden üç makale, arkeolojik alanlarda eğitimle ilgili farklı konuları ele almaktadır. Umut Almaç, Bilge Ar, Görkem Günay ve Zeynep Kuban Tokgöz'ün makalesi, mimarlık öğrencilerinin arkeolojik alanlar için yetiştirilmesi örneğinden hareketle, alan deneyimi yoluyla miras eğitiminin önemini ortaya koymayı amaçlarken; Seçil Tezer Altay, Güler Ateş ve Ulrich Mania'nın makalelerinde, arkeolojik yerleşimlerde kültürel miras koruma konusunda öne çıkan bir başka konu olarak geleneksel yapım tekniklerinin anlaşılması ve sürdürülebilmesi için yerel halkın sürece dahil edilmesi ele alınmaktadır. Yazarlar, bu bağlamda Türkiye'nin batısında yer alan Bergama ilçesinde Alman Arkeoloji Enstitüsü tarafından yürütülmekte olan ve kendilerinin de bizzat katılmış olduğu önemli bir örneği sunmaktadır. Zeynep Kuban Tokgöz ve Özlem Özcan'ın kaleme almış olduğu üçüncü makale ise, her iki yazarın da aktif olarak yer aldığı Türkiye'nin güneyindeki Limyra arkeolojik sit alanında gerçekleştirdikleri çalışmadan hareketle çocukların arkeolojik alanlardaki miras farkındalığı artırma faaliyetlerine dahil edilmesi konusunu tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Bunları takip eden iki makale zanaat becerilerinin artırılması ile ilgili eğitim modellerini konu etmektedir. Bu makalelerin ilkinde Sophie Norton, İngiltere'nin kültürel mirası koruma alanından sorumlu ulusal kurumu olan 'Historic England' rehberliğinde İngiltere'deki zanaat becerileri eğitime yönelik olarak geliştirilmiş özel bir programı ele almaktadır. Nurdan Kurban, Esra Balcı ve Aynur Çiftçi'nin yazmış olduğu ikinci makale ise Türkiye için benzer bir bakış açısını sunmakta ve kültürel miras koruma uygulamaları için nitelikli işgücünün önemine dikkat çekmektedir.

Bu özel sayının son iki makalesi, kültürel miras alanlarının değerlerine ve sürdürülebilirliğine vurgu yapan iki farklı eğitim programını sunmaktadır. Özgün Özçakır, Fokke Gerritsen ve Aysel Arslan'ın makalesi, endüstriyel mirasın dönüşümündeki zorlukları ve olanakları çok disiplinli bir bakış açısıyla ele alan bir uluslararası lisansüstü dersin yaklaşım, içerik ve sonuçlarını aktarmaktadır. Benzer şekilde, Ebru Omay Polat ve Nilüfer Yöney'in makalesi de, modern mirasın değerlerinin topluma iletilmesine bir örnek olarak 2006 yılında DOCOMOMO International işbirliğiyle gerçekleştirilen bir uluslararası çalışmayı sunmaktadır.

TÜBA-KED'in 25. sayısının sizlere ulaşmasında çok sayıda kişinin katkısı ve emeği bulunmaktadır. Bu özel sayının editörleri olarak, öncelikle ICOMOS Türkiye Eğitim Komitesi kurucu üyeleri Prof. Dr. Zeynep Kuban,

Doç. Dr. Nurdan Kuban, Doç. Dr. Ebru Omay Polat, Doç. Dr. Aynur Çiftçi ve Esra Ekşi Balcı'ya derginin hazırlık sürecindeki tüm emek ve desteklerinin yanı sıra, bu sayının teorik çerçevesini oluşturmadaki katkılarından dolayı teşekkürlerimizi sunarız.

Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı Sayın Prof. Dr. Muzaffer Şeker'e TÜBA-KED'e verdiği değerli destek için; TÜBA-KED Editör Kurulu Üyeleri Prof. Dr. Harun Ürer, Prof. Dr. Ebru Erdönmez, Doç. Dr. Mert Nezh Rifaioğlu, Dr. Öğr. Üyesi Sarp Alatepeli ve Doç. Dr. Haydar Yalçın'a ICOMOS Türkiye Eğitim Komitesi ile işbirliği içinde bu özel sayının çıkmasını onaylayıp teşvik ettikleri için; derginin sekreteryaya çalışmalarını yürüten Cansu Toprak'a yoğun ve sekreteryaya ve iletişim görevlerini üstlendiği için; Fatih Akın Özdemir'e derginin dizgi ve tasarımındaki titiz çalışmaları için; Asiye Komut'a organizasyon konusundaki destekleri için çok teşekkür ederiz.

Son olarak, kültürel miras eğitimi ile ilgili deneyimlerini ve bilimsel çalışmalarını bizlerle paylaşarak hedeflediğimiz akademik iletişim ve tartışma ortamına katkı koyan bu sayıda yer alan makalelerin değerli yazarlarına ve yaptıkları titiz değerlendirmeler ve yapıcı yorumlarla sunulan makalelerin niteliklerinin daha da artmasında önemli rolleri olan değerli hakemlerimize teşekkürü borç biliriz.

Doç. Dr. B. Selcen Coşkun, Dr. Navin Piplani, Prof. Dr. A. Güliz Bilgin Altınöz
TÜBA-KED | ICOMOS Türkiye Eğitim Komitesi Özel Sayı Editörleri

EDITOR'S NOTE

Cultural Heritage: Transfer of Knowledge and Education

Cultural heritage, with its tangible and intangible properties, has the effect of reinforcing a sense of belonging within the society and allows tolerance and intercultural dialogue through its nature that embraces diversity. Considering the ongoing crises, disagreements and conflicts in the world, an international consensus has emerged that public awareness to be developed about cultural heritage will be a tool for ensuring peace and tranquility within and between societies. Clearly, the method for wide-spreading the positive relationship with cultural heritage throughout the public is 'education'.

In order to transfer tangible and intangible cultural heritage to future generations through contemporary, scientific and innovative methods, it is required to develop the public-awareness and the sense of belonging within societies. Preservation of cultural heritage is only possible through the enhancement of the levels of knowledge, skills, experience and sensitivity of all related actors in the field—including decision-makers, experts and craftspeople. Especially acquaintance with elements of cultural heritage at earlier ages of childhood and youth is of essential importance for the conservation and sustainability of heritage.

The 25th issue of TÜBA-KED, prepared in collaboration with ICOMOS Turkey Training Committee, focuses on the theme of "Cultural Heritage: Transfer of Knowledge and Education". Thus, this special issue aims to discuss the close relationship of 'cultural heritage' and 'education' from different perspectives. Regarding the above-mentioned context, there are 8 articles that touch on contemporary and innovative approaches to formal and informal education and training at national and international scales.

The eminent scholar, Dr. Jukka Jokilehto's article is the opening of this issue and draws the framework of the developments in the field of education in heritage conservation. In his article Dr. Jokilehto, who has personally contributed much to the enhancement of the notions of conservation theory and education, narrates his own experiences in this field.

Following three articles cover different topics related to education on archaeological sites. While Umut Almaç, Bilge Ar, Görkem Günay and Zeynep Kuban Tokgöz's article aims to reveal the importance of informal heritage education through site experience by giving the case of training architecture students for archaeological sites, Seçil Tezer's article discusses another emerging topic on heritage protection in archaeological settlements, which is the engagement of local people for the appreciation of traditional building techniques. Tezer presents a unique case conducted by German Archaeological Institute in Pergamon in the western part of Turkey, in which she personally took part. The third article by Zeynep Kuban Tokgöz and Özlem Özcan brings to discussion the inclusion of children in heritage awareness raising activities on archaeological sites through the case of Limyra, an archaeological site in the south of Turkey, in which both of the authors actively took part.

Like these three articles which shed a light on the importance of using education as a tool for raising awareness of different groups, the following two articles take into consideration parallel issues regarding the training of craft skills. The first article of these two, authored by Sophie Norton discusses the programme dedicated to craft skills training in the UK under the guidance of Historic England. The latter by Nurdan Kuban, Esra Ekşi Balcı ve Aynur Çiftçi gives a similar perspective for Turkey and draws attention to the significance of qualified workforce for heritage protection practices.

The last two articles of this special issue present two different education programmes which give specific emphasis on heritage values and sustainability of heritage places. Özgün Özçakır, Fokke Gerritsen and Aysel Arslan's article presents the approach, content and outcomes of an international post-graduate course addressing the challenges and potentials for the transformation of industrial heritage from a multi-disciplinary perspective. Likewise, Ebru Omay Polat and Nilüfer Yöney's article presents an international workshop which was realized with the cooperation of DOCOMOMO International in 2006, as an example for transferring the values of modern heritage to the society.

In the publication of the 25th issue of TUBA-KED, many people have contributions and efforts. As the editors of this special issue, we want to express our special thanks to the founding members of ICOMOS Turkey Training Committee, Prof. Dr. Zeynep Kuban, Assoc. Prof. Dr. Nurdan Kuban, Assoc. Prof. Dr. Ebru Omay Polat, Assoc. Prof. Dr. Aynur Çiftçi and Esra Ekşi Balcı for their efforts and support in the preparation process of this work, and for their contributions in drawing the theoretical framework of this issue.

We would like to thank to Prof. Dr. Muzaffer Şeker, the President of TÜBA, for his valuable support to TÜBA-KED; to the members of the editorial board of TÜBA-KED, Prof. Dr. Harun Ürer, Prof. Dr. Ebru Erdönmez, Assoc. Prof. Dr. Mert Nezih Rifaioğlu, Asst. Prof. Dr. Sarp Alatepeli and Assoc. Prof. Dr. Haydar Yalçın for accepting and supporting the publication of this special issue in collaboration with ICOMOS Turkey Training Committee; to Cansu Toprak for carrying out the heavy secretarial work and communications; to Fatih Akın Özdemir for his careful work in the typography and design of the journal; and to Asiye Komut for her support in the organization..

Last but not least, we are grateful to the esteemed authors of the articles in this issue for their contribution to this academic communication and discussion platform by sharing their experiences and scientific studies on cultural heritage education; as well as to the meritorious referees of this issue for very careful reviews, and constructive comments that had a significant role in improving the quality of the articles in this issue.

Assoc. Prof. Dr. B. Selcen Coşkun, Dr. Navin Piplani, Prof. Dr. A. Güliz Bilgin Altınöz
Editors of the TÜBA-KED | ICOMOS Turkey Training Committee Special Issue